

Kenmerkende aspecten in beeld

praktische opdracht havo 5

De stof voor het eindexamen geschiedenis bestaat uit het kennen van de geschiedenis in tien tijdvakken. Met de historische feiten moeten ook verbanden worden gelegd en moeten lijnen doorgetrokken kunnen worden naar de tegenwoordige tijd. De kennis moet kortom worden toegepast op verschillende situaties en probleemstellingen.

De stof van tien tijdvakken is als het ware samengevat in 49 kenmerkende aspecten. Die moeten genoemd kunnen worden en daarvan moeten voorbeelden gegeven worden. Daartoe moet een veelheid aan namen, verdragen, ontwikkelingen, feiten, gebeurtenissen en jaartallen een plaats krijgen in het juiste tijdvak, ondergebracht kunnen worden bij het juiste kenmerkende aspect.

De nadruk ligt daarbij op de onderwerpen van de zogenoemde historische contexten. Dat zijn de Nederlandse Opstand, Duitsland tussen 1870 en 1945 en de Koude Oorlog. Deze drie historische contexten hebben tezamen 19 (van de 49) kenmerkende aspecten. En die beslaan twee derde van de examenstof.

Deze opdracht is bedoeld om de kenmerkende aspecten in beeld te brengen of als het ware 'een gezicht te geven'. Daarvoor is het de bedoeling om bij ieder kenmerkend aspect een of meerdere afbeeldingen te zoeken. Het overzicht dat zo ontstaat is een sprekend voorbeeld van 10 tijdvakken. Je kunt altijd nog afbeeldingen toevoegen zodat je voor het leerwerk in de examenperiode een handig beeldboek hebt dat de rode draad van de geschiedenis in woord en beeld weergeeft.

Gebruik als uitgangspunt voor je beeldboek het bestand 'Tijdvakken en kenmerkende aspecten' en voeg daaraan de gewenste afbeeldingen en begrippen toe.

Voorbeeld

Tijdvak 3: van 500 – 1000

tijd van monniken en ridders > vroege Middeleeuwen

Middeleeuwse afbeelding waarop de wereldlijke macht (links een koning) wordt uitgebeeld en de kerkelijke macht (rechts de paus). De koning neemt zijn kroon af voor de paus waarmee hij de kerkelijke macht als 'hoger' erkent. De strijd in de Middeleeuwen tussen kerk en staat heet de investituurstrijd.

9. de verspreiding van het christendom in geheel Europa;

Overal in Europa werden 'heidenen' bekeerd tot het christendom. Zij werden gedoopt. Op de afbeelding wordt dit gedaan door St. Bonifatius.

Andere bisschoppen: Willibrordus, Servaas, Liudger

Begrippen: kerstening, Engelse en Ierse missionarissen, Clovis bekeerd, Bonifatius in Dokkum vermoord, tweezwaardenleer

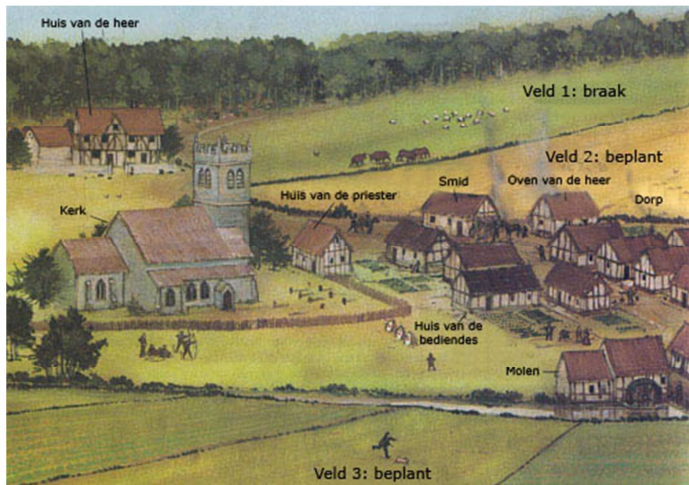
10. het ontstaan en de verspreiding van de islam;

De kaart toont het verspreidingsgebied van de Islam in de achtste eeuw. Heel Spanje was in bezit genomen

Begrippen: Profeet Mohammed. Mekka, Koran, godsdienst van heersers, kalief, Ali, soennieten, sjiïeten, reconquista

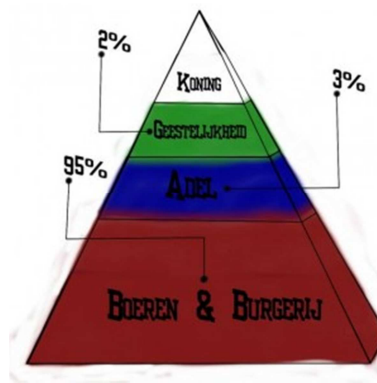
11. de vrijwel volledige vervanging in West-Europa van de agrarisch-urbane cultuur door een zelfvoorzienende agrarische cultuur, georganiseerd via hofstelsel en horigheid;

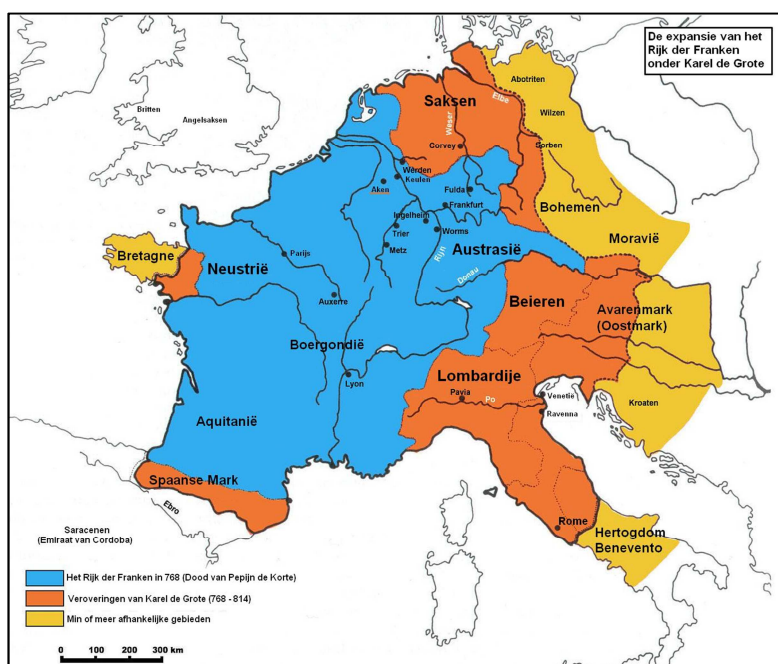
In het hofstelsel woonde een gemeenschap van vnl. boeren op de hof / het domein / rond de vronhoeve van een heer of klooster. De boeren waren horigen en 'hoorden' bij het domein. Zij verrichtten herendiensten.

Begrippen: autarkisch, rentmeester, drieslagstelsel, verbetering van de ploeg

12. het ontstaan van feodale verhoudingen in het bestuur.

Bestuurssysteem in de vroege Middeleeuwen waarin een leenheer, land gaf aan leenmannen om namens hem te besturen. Opkomst van ridders en ridderschappen. Afbeelding: de koning slaat een strijder tot ridder.

Kaart: het rijk van Karel de Grote en de diverse uitbreidingen

Begrippen: adel, leenstelsel / feudalisme, vazal of leenman, Karel de Grote